

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 25 (22234)

2021-рэ ильес

ШЭМБЭТ

МЭЗАЕМ и 13

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
Къыхэтыутыгъэхэр ыкы
нэмькі къэбархэр
тисайт ижүүгъотшых

WWW.ADYGOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Сомэ миллион 450-рэ фэдиз Адыгеим къыфыхагъэкъыщт

Урысые Федерацием и Правительствэ мэзаем и 12-м зэхэсигъоу илагъэм къудажэхэм хэхъоныгъэ ягъэшигъэним тэгээпсихъагъэу сомэ миллиарди 3,5-м ехүурэ субсидиехэр шъольыр 22-мэ къафыхагъэкъынэу щирахъухьагъ. Аш щыщэу сомэ миллион 449,4-рэ Адыгэ Республикаэм къылукъэшт. Шъугу къэтэгъэкъыжвы Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхъаматэу Михаил Мишустинир бэмешлэу Адыгеим кызэеком а тофыгъор кызэраэтгъагъэр.

Урысые Федерацием и Правительствэ илэпчэгъэнэ фонд ары мылькур къызыхагъэкъыщт. Аш ехылэгъэ унашьор Урысые Федерацием и Правительствэ зиштагъэр Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукэ бюджет мылькур атогощгээнэмкэ икомиссие аш къызыдьреяштэ нэуж ары. Адыгеим ыцлэкэ Къэралыгъо Думэм идеутатэу Владислав Резник ашкэ илэпчэгъу къафехъугъ.

«Парламент комиссиемрэ Урысые Федерацием и Правительствээр ахъицэ тедзэу къыхагъэкъыгъэр Адыгеим исхэм Ѣылжээ дэгүү ялжээнил фэлорышишт, инфраструк-

турэ проект заули ашкэ аухыжьыщт», —
къылуагъ Владислав Резник.
«Къэралыгъо программэмкэ гухэль шъхьаэхэмрэ республикэм ишкылагъэхэмрэ зэтэфэх.
Цыфхэр къудажэхэм ашытсэунхэм ыкылоо ашашжэным, къэлэдэхэм ялжээнил фэдэ ахэм афызэхэтийн тэркэлэх мэхъанжихо и», — хигъэунэфыкъыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикаэм мэкуу-мэшымкэ и Министерствэ къызэртигъэмкэ, къэралыгъо программэм къыдыхэльтигъа Адыгэ Республикаэм 2020-рэ илъесим

газрыкъоплэ километрэ 71,4-рэ, псырыкъоплэ километрэ 12,9-рэ, электроэнергиер зэрыкъорэ линие километри 4, гъогу километри 7,47-рэ, культурэм иуниту, фельдшер-мамыку Ыэзаплэ, цыфхэм япсауныгъэ зышагъэштэрэ физкультурэ парк цыкыу щагъэпсигъ. Джаш фэдэу къудажэхэм язэтэгъэпсихъянкэ проект 12 аягэцэлгаръ, фельдшер-мамыку Ыэзаплэм, культурэмкэ уни 5-мэ, къэлэцькъыл ыгъылпли 3-мэ, зы гурит еджаплэм гъэцэлжэжын ювшлэнхэр арашыллагъэх. Псаунгъэм икъэухъумэн фэгъэзагъэхэм апае автотранспорт 16, гурит еджаплэм 8-мэ апае автобусхэр къащэфыгъэх.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къуулыкъу

Сайдэ Урысые зэнэкъокъум хэлажъэ

«Урысюем икэлэпли анахь дэгүү» зыфиорэ зэнэкъокъум иаужырэ уцугъо къалэу Пермь мы мафэхэм Ѣэкъо. Къэралыгъом ишъольыр 80-мэ къарыкыгъэ къэлэплихэр аш хэлажъэх.

Адыгеир къэзыгъэльгъорэр Мыекъопэ къэлэцькъылоо Иыгъылпли N 60-м икэлэпли Алхъо Сайд. Ильэси 9 хъугъэ аш тоф зишэрэр, аэрэ квалификационнэ категорие иI. Гъэрекъо зэхажэгъэ зэнэкъокъоу «Адыгеим икэлэпли анахь дэгүү» зыфиорэм теклоныгъэ къышыдихыгъагъ.

Финалым иапэрэ очнэ тур лъэныкъуитоу зэтэутыгъ — «Моя педагогическая находка» ыкы «Педагогическое мероприятие с детьми». Ахэм анахь дэгьюу закъыщызгъэльгъогъэ нэбгырэ 15-р японэрэ уцугъом ихъащтых. Ахэм «Мастер-класс» къагъэльгъоощт ыкы «Ток-шоум» хэлэжээщтых. «Урысюем икэлэпли анахь дэгүү» зыфиорэ зэнэкъокъум изэфхэйсигъхэр мэзаем и 14-м къэнэфэштых.

Сайдэ зэнэкъокъум гъэхъэгъэшхэр щишихъеу, республикэр зэрифэшьуашеу къыгъэльгъонеу фэтэло.

ДЕЛЭКЪО Анет.

АР-м и Парламент

НыбжыкІэхэм яполитикэ пхырышыгъэнэр

Ныбжыкің парламентін АР-м и Къэралығы Совет – Хасем шызәхашағыем тыгъуасә зәхесығы – иләг.

Іофтхъабзэм хэлэжьагь гъэ-
сэнгыгъэмкіэ, науکемкіэ, ныб-
жыкыкіэ йофхэмкіэ, спортымкіэ,
СМИ-мкіэ ыкы общественнэ
организациехэм адырялэ зэлхы-
ныгъэхэмкіэ республике Пар-
ламентым и Комитет ишацэу
Шауджэн Тембот. Зэхэсгыгъор
зэришагь Ныбжыкыкіэ парламен-
тый итхъаматэу Джастэ Вяче-
слав.

Ныбжыкіе политикер Адыгейим щыпхырыштыгъэнэм фэгъэхъягъэ хэбзэгъяуцугъэм ипроект повесткэм щыгъэнэфэгъягъэхэм апэрагъ. Миш фэдэе федеральна хэбзэгъяуцугъэ икчыгъэ

шаштэн фаеу ѿйт. Ныбжыкіе организациөхәм ахәхъащхәм, гражданин ныбжыкіе хәм ахалтыгетшәм аныбжы зынысығыен фаер, ныбжыкіе политикәм пашъэриль шыхыаләү къышыдэлтыгатъехәр, къералығы хәбзә ықли чыңпіл зығәорышыләжынып із кулыкүхәм япшъэрильхәр ашшығанәфагъәх

Парламентым хэтхэм проек-
тын дырагъештагъ. Нэүжым
Къералыгъ Советым — Хасэм
и Комитетэу ац фэгъэзагъэр
хэппльэнэу фагъэхьынэу зэдашта-
нь.

ишиагъэх. Непэ мыш
изэйукэгъу ильэситу
найзээр шэр, нэбгырэ
35-рэ пистэумки хэт.
Шальэр ильэситфым
нэгъэсыгъэнэм ыкли
нэбгырэ 50 хэгъэхъэгъэ-
ным күнцакло фэхъу-
гъэх. Дэкащ фэдэу се-
кремтарь ыкли пресс-се-
кремтарь ийнхэу, зэхэ-
сыгъохэм язэхэцэн,
тхылхэм ыкли проект-
хэм ягъэхъазырын, нэ-
мыкэу «делопроизвод-
ствэм» кыхиубытэ-
хэрэг ахэр

*афэгъэзэгъэнхэу, къэбар-
лывгъэIэс амалхэм, со-
циальны интернет
нэкIубгъохэм Iоф ад-
шIэнэу къыхалхьагъ.
Ахэри игъохэу зэда-
штазз.*

Зэпахырэ узэү дунаир зэлтүү-
зыкүгъэм зэхъокыныгъэхэр
щыненгъэм кызыэрхийльхъагьэ-
хэр кындалытээ, ишыклагъэ-
хумэ, зэхсэсигъохэр видеокон-
ференции шыкіем тетэү зэхэ-
щэгъэнхэу Ныбжыкіэ парла-
ментым и Регламент щыгъэ-
нэфэгъэнэу зэдаштагь.

2020-рэ ильээсийн волонтерхэм Ioffe ашлагчид зэхэснэгийн цызээфахысыжыгт. Ашлагчид фэгэхэхыг эзүүдээр къягучилж парламентийн хэтэүү, Ioftkhbabzey «Мы вместе» зыфиорэм ишаанд Ованес Шекерьянц. Зэпахирээний узээ дунаир зээлызыктуулжээ мильэхьан волонтерхэм нэжь-ижүжхэмрэ медицинэм илофышэлхэмрэ Iепынэгчоо аратыгчэр, Теклонигчээм и Мафа ипэгьокчай, ыужими ветеранхэм алаа зээшүүхэгчэхэр, нэмийкчай яшүа-гчээ кызызэрагчэктайчай ашигчын татаг.

Хыкүмым рихъухъагъэм игъэцэклэн фэгъэхъыгээ феде-ральнэ хэбзэгъэуцугъэм (Об исполнительном производстве) зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэн-хеми Адыгейм и Ныбжыкэ парламент хэтэу Никита Бан-диныр кэшакло фэхъуг. Пен-сионерхэр, сэкъатныгъэ зилэу, аш пае пенсие кызэрэтхэрэр ары анахьэу ар зыфгъэхъы-гъэр. Мы купхэм ахахъэхэрэм банкым кылахыгъэ чыфэрэ зэрафэмтыжырэм кыхэкы-кэ хыкүм приставхэм юфыр занэссыкэ, пенсиеу къаратырэм ипроцент 50-м нэсэу ахэм аштэжынэу законым фитыны-гъэ къареты. Мазэм а ахъэ-тыным нэмькэ хахьо зимыгъэхэм

зэрэпсэунхи къафэнэжырэп. Тичын пэгэу парламентарий ныбжыкіэм чыфэм пае зипенсие аубытыхэрэм сэкъатныгъэ зиlэхэр ахагъэкынхэу, пенсионерым страхованиемкэ ипенсие зыхаубытыкыкіэ, ар зэрэпсэун ылъекицт ахъщэ анахь маклэу агъянэфагъэм фэдиз къыфагъэнэнэу предложение къыхыгъ.

Зэклэми ар игъо алъытагь ыкли Къэралыгъо Советым — Хасэм и Комитет щихэпльэнхэу фагъэхынэу зэдаштаг. Парламентым идеутатхэм ар игъо алъэгъумэ, «Об исполнительном производстве» зыфиорэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокыныгъэхэр фишийнхэу УФ-м и Къэралыгъо Пума зыфагъазант.

Къэралыгъо Советым —
Хасэм гъэсэныгъэмкіэ, наукем-
кіэ, ныбжыкіэ Ioфхэмкіэ,
спортымкіэ, СМИ-мкіэ ыкы
общественнэ организациехэм
адырыялэ зэпхыныгъэхэмкіэ
Комитетым ипащэу Шэуджэн
Тембот гүшүлэр зештэм, пред-
ложениу къахынгъэхэр игью
зэрильтигъэхэрэр къыхигъэшыгъ,
шюоки имылэу ахэм зэрахэлтъэшт-
хэм къыкыгъэтхыыгъ, чанэу,
шуюагъэ къытэу яловшэн лъа-
гъэктолтэнэу ныбжыкіэхэм къа-

Ныбжык іэ парламентым ипащэу Джастэ Вячеслав пстэури кызыэфихысыжызызэ, кіәшакто зыфэхүхэрэ пстэумэ АР-м и Лышхъяэу Къумпыл Мурати, Парламентым и Тхьаматэу Владимир Нарожнэми сыйдигъоки къазэрадырагъаштэрэм, къотэгъу къазэрафэхъухэрэм афэшл лъэшэу зэрафэрэзэхэр къыхигъэшыгъ, зэпахырэ узым зызицшиушъомбгүурэ лъэхъаным лъэныкъо пстэумкі Іэпшыгъу зэрэхъухэрэм пае волонтерхэми «тхьашьуегъэ-псая» къариыагъ.

ХҮҮТ НЭФСЭТ.

Күшъхъэфачьэр зикласэхэм зайуагъэклагъ

Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекторхэм еджэкіо цыкluхэм бэрэ зэлукIэгъухэр адашых. ГъогурыкIоным ишапхъэхэм ягъецкIэн фэгъэхыгъэ зэдэгүүщIэгъухэм яшIуагъэкIэ ныбжыкIэхэм яшIнэгъончагъэ зэрэптиштэм полицием илофышIэхэм яцыхъэ тель.

Күшхъяэфачьэр зикісэ ныбжыкіләхэм апае пәшіорығъєшь йофтхъабзэ къулыкъушІехэм Мыңкөпә районым щызехашап.

зезығфәхәрәм ашығы шлемыр ықыл къезыуҳъумәхәрә шъуашәхәр зәрагъефедәнхә фәем аналә тырарагъездәзат.

Испекторхам, илбүкіләхәм

Шлоі имыләу спортсменхәм агаңецкәнхә фәе гъогурыклоным ишапхъезәр джыри зе агу къаңгыркызыгъәх. Күшхъезафчәр щагъ.

Инспекторхәм ныбыкъыләхәм адашыгъе зәдегушыләгүм къышыхъаңгызгъәхәм аңыщ күшхъезафчәр зепфәным Иләләсәнъынъэ зеризыкъыләгъэм имыза-

къо, пшъэдэкъыжь инэу ахырэр зэхашыкъынэу зэрэштыр.

Зоштхынгуу зэрэгчилгүр.

Іофтхъабзэм икілүү гъогу
инспекторхэм шапхъэхэр зэрьт-
хэгъэ тхъэпэ кіәрак!хэхэр спорт-
сменхэм аратыгъэх, зэнэкью-
күхэм текіоныгъэр къащи-
дахынену ыкін ягъогу щынэгъон-
чынену афэлпэльваагъэх.

Адыгэ Республика мыльку зэфыщтыкIэхэмкIэ и Комитет иунашъу

Амыгъекощырэ мылькур бэджэндэу зераштэрэм фэгъэхыгъэ зэзэгыныгъэ зыщадашыт аукцион зэрэзэхашэрэм ехыллагъ

Урысые Федерацием и Граждан кодекс, 2006-рэ ильэсүм бэдзэогүм и 26-м аштэгэ Федэральнэ законэ N 135-р зытетэу «Сатыумкэ нэкьюкьон альэ-кынымкэ яфитынгъэхэр къеухумэгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм, Урысыем монополием пешүекло-гъэнимкэ и Федеральнэ къульку 2010-рэ ильэсүм мэзаем и 10-м ышыгъэ унашью N 67-р зытетэу «Амыгъекощырэ мылькур бэджэндэу зераштэрэм фэгъэхыгъэ зэзэгыныгъэхэр, ыпкэ хэмьильэу амыгъекощырэ мылькур агъафедэнимкэ зэзэгыныгъэхэр, мылькур довереносткэ зерагъэзекорэм фэгъэхыгъэ зэзэгыныгъэхэр, къэралыгъо е муниципальнэ мылькумкэ фитыныгъэхэр нэмыхыкым фэгъезагъэ зэрэхуухэрэр къызыщыгъэлъэгъогъэ зэзэгыныгъэхэр защадашырэ зэнэкъокуухэр е аукционхэр зэрэзэхашэр шыкъэм ехыллагъ» зыфиорэм адиштэу Адыгэ Республиком мыльку зэфыщтыкIэхэмкэ и Комитет иунашъо ышыгъ:

1. Псэуплэкэ амыгъафедэрэ псэуальэм изы Iахъеу квадрат метри 2 хьоу мыш фэдэ чыплем щылэмкэ:

къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 4, яхэнэрэ псэуальэмкэ, апэрэ къатым тетымкэ, этаж планымкэ номерэу 110-р зиэ псэуальэм изы Iахъкэ ильэсүм тельтигэгэ бэджэндыпкээр зыфэдизыщтым ехыллагъэ предложениехэр къызыщахын, фитыныгъэ зиэхэр зыхэлжээнхэ альэкъыт аукцион шхъэихыгъэ зэхэштэйнэ.

2. НДС-р хэмьитэу ильэсүм сомэ 47040,00-рэ бэджэндыпкэ атынэу гъэнэфэгъэнэу, уасэхэр зыгъэнэфэрэ Смирнов Алексей Владимиров ыкъом 2020-рэ ильэсүм чьэпьюгъум и 1-м зэхигъеуцогъэ отчетэу N 1772-р зытетэу «Псэуплэкэ амыгъафедэрэ псэуальэм щышэу квадрат метри 2 хьоу мыш фэдэ чыплем щылэм: Урысые Федерациер, Адыгэ Республика, къ. Мыекъуапэ, Жуковскэм иур., 4, яхэнэрэ псэуальэм, апэрэ къатым тетым, этаж планымкэ номерэу 110-р зиэ псэуальэм изы Iахъым пае ильэсүм бэджэндыпкэ атыштыр гъэнэфэгъэним ехыллагъ» зыфиорэм диштэу.

3. Задаткэу атыштыр бэджэндыпкэ пэублэм ипроченти 10-у — сомэ 4704,00-у гъэнэфэгъэнэу.

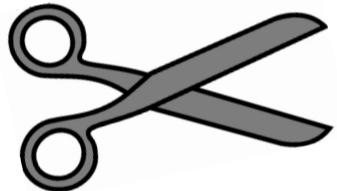
4. Зэзэгыныгъэ зыклатхэхэрэм къышегъэжьгауэу бэджэндыпкэ эзэзгыныгъэр ильэси 5 пальэкэ адашыгъяу гъэнэфэгъэнэу.

5. Кадастрэ уасэхэр зыгъэнэфэрэ, сатыур зэхээшиэрэ отделым аукционыр зэрэшыгъэштым ехыллагъэ мэкъэгъэуим диштэу аукционым изэхэшэнкэ амалхэр зэриханхэу.

6. Аукционым иклэуххэр официальнэ сайтын къызихъэх нэүж мэфи 10 темышэу бэджэндымкэ эзэзгыныгъэ адашын фимытхэу гъэнэфэгъэнэу.

7. Мы унашьор зерагъэцакирэм тхаматэм игудаэу С. Р. Хъакынэм гъунэ льифынэу.

Комитетын итхаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 4, 2021-рэ ильэс
N 42

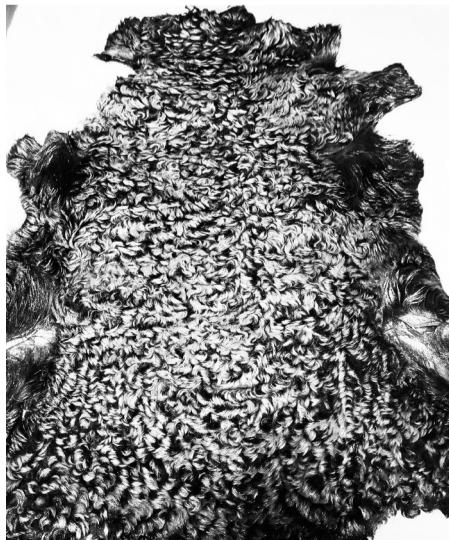

Адыгэ къэIуакIэхэр

Магнит — гъучтыгъужъ
Мазанка — етээ ун
Мазут — кудэ
Мазь — щыфэ
Маляр — гъэлакло
Матица — бгыкъу

Матрац для люльки — кушъэшхъант
Медник — гъопльашэ
Медь — гъуапльэ
Мел — етээфы
Мера для сыпучих — пщаль
Мерка — шапхъ
Мерлушка — шынашъу

Место у очага, наиболее отдаленное от дверей — жант
Металлические пластинки, служащие украшением пояса, уздечки и т.д. — мыжъоупцлап
Метеорит — жъогъохчъ
Меч — чатэ
Мишень — псагъэ
Молот — отэшхо

Молотилка — йонэкло машин
Молотобоец — отау
Мост — лъэмыйдж
Мотыга — шуанэ
Мукомол — хъэдjakло
Мушка — нэрэбз, гъуз
Мягкая подошва для чувяков — къубас
Мякина — фыркъу
Набалдашник — шхъакуутым (бэшубытлэм тес такъыр)

Навес — бгъагъэ, кош (кухэр зычлэт бгъагъ)
Наган — кірахъу
Нагрудник — бгъэрыш
Надочажная цепь — лъхъонч
Надставка — пыдэ, пыдзэ
Наждак — пшэхъуашх
Наковальня — сыджы

Налокотник — йекитель
Налыгач — цушхъэкапс
Напильник — гъучлахъу
Нарез — лэдэх
Небольшое сооружение из глины, воздвигаемое за очагом для предохранения стены от возгорания — етэбай
Невод — хъытыу

Нефть — чыдагъ
Низовые — псыхэ
Нить — лудан

Норматив — шэпхъэ гъеуцуугь
Носилки, с помощью которых переносят тела убитых покойников — пхъаблэ

Хырыхыхъэхэр

Бгырыпхыбгъо лыгъбго кіэкл
(**Пхъэчай**).
Быныр къэзыгъатхъэу пхъэмбгъу хъурай.
(**ланэ**).
Дарие мээ шыбзыбэ члафэ.
(**Ужъгы**).
Дзэмэ Ѣэ закъокэ ахао. (**Гурхъу**).

Зыклоц гъушъэу, зышъо дышъэу, зэлтээрэ къыозытыжърэ, жъгъау ылуу лупхырэ.
(**Пхъуант**).
Зы цу ыуасэп, бынуасэ елты.
(**Пкъэужжий**).
Зыгу-зыпчъ, зыпчъэ закъу.
(**Пхъуант**).

ГущыIэжъхэр

Бзыльфыгъэ зыдэшысым сэр щырахырэп.
Блэгъэжъыре тыжыныжъыре.
Гъусэ дэй нахы ӏешэ дэгъу.
Гъусэ дэирэ ӏешэ дэирэ зэфэдэ.
Гъусэ мыхъо-мышэ нахы гъучы.
Гъусэ мыхъуурэ ӏешэ мыхъуурэ зэфэдэ.
Дышъэр къызщычахырэми щылап!

ЗГҮЭШЛАГЬЭ ЗЫ ГЬАШЛЭ,

Сынахвыжъ Къуекъо Налбый фэсэтхы

Лъан

Къуекъо Налбый лақъомкэ, йахыыл-лы-
щыщхэмкэ тызэрдэжштыгъэр Лъян.
Ежыи иусэхэми ары зэрахэтыр. Налбый
мыш фэдэ усэклигъ, прозэми рылэжьагъ,
драматургыгъ, мыш фэдиз ытхыгъ, къы-
дигъэкыгъ, общественне юфышлагъ,
нэпэмэйкыгъ пломэ, еджэгъэ-епшагъеу
тишьольыр исэу аш щымыгъуазэ щылэн
фаеп. Бэ ышлагъэр, ылэжкыгъэр, ико-
нычкэ шлоу ыушьагъ, ичыгыимэ къапекъэ,
ипсынэккэч къаргъо, джыри бэрэ цы-
фымэ игъомылэ алуфэн, ипсынэккэч
чыылэстагъе ипсы лашу щешьоных. Ары-
ба адигэм егъашлэм зэришыщтыгъэр
— чыыг ыгъэтлыхъэштгыгъэ, мэзым хэт
чыыгыимэ пкышхъэ-мышхъэхэр адиг-
гъэклахыщтыгъэх, псынэккэч къыхи-
гъэшти, ар ыукъэбзыщтыгъэ, ежы
щымылэжкыими, нэмыкыимэ ахэр къазэ-
рэшхъялпэштыр ешлэти.

Налбый лы икъуғыэу щытыгъ, лым илэн фаер илагъ — уни, тахъти, чыигы, лъфыгъи. Шъхни илагъ, ци илагъ, щэлэфэ къыдэхъуғьэри маклэп. Ау мыш къэсыфэ къызэрсыкъогъэ гъогум, зыхэкъыгъэм, зэрэхэкъыгъэм, ахэр къызхэкъыгъэм бэ аашыгъуазэп, иблэгъэ дэдэхэр ары зы-шлэхэрэр. Ау мы зэклемэ зи йашлэх ахэтгъяэп, лыр зы къинигъомэ ашъхарымыкъиэу, шэтапкъэхэр зэпимычихъэу лы хүурэп, ежь мыш фэдэклэ лы хъугъяэмэ апэ имытгъяэмэ, зыкни ауж къинагъяэп.

Цыфым иакъыл мэуцуфэ бэ къызэ-
пичырэл, ушэтэгэли бэрэ еуцо, ау ыгуре
ыпсэрэ зэфырекъужыхэмэ, ашъхва-
рэкы. Ары къэс зы шлошхэри елэх,
щылэнэгыгээр зэрэлтыкүатэрэм ельтыт-
гэу этланэ ахэр зэблэхэхүгээ мэхъух.
Налбыйн ахэм ахэкыжына, ежы
икын лахы, илэжыгээ илэшүгүн щэлэфэ
зэхишлагъэх. Аперэ шэтапкъэу илагъэр
1962-рэ ильэсүм Адыгэ къэралыгъо
кіэлэгъэдже институтуры къуухи чылэм
къызегъэзэжын ыуж. Txakloхэр чылэм
къэккүагъэх, ежы усэн тофым пыша-
гьэти, а пчыхъэзэхахьем ныбжыкіэмэ
ацлекі хэлэжъяагь, иусэмэ аящыц къыще-
джагь. Аш хэтгыг мыш фэдэ сатыр:
«Къакло, Тхъэ, ульэшымэ, къаклуи, сыгу
къэш». Унэм къызехъажын янэ къы-
риуагь: «А, Лъан, Тхъэр шлонаплэ умы-
ши». Аш ыуж кіэлкү ыжъагь къыхали,
сымэдже хъылтэх хъугъэ. «Джары, Тхъэр
льэш-мыльэшымэ къыригъэлэгъугь»,
— чылэм шызыгъагь къяхакыгь

— чылым щызыгуаңбы къаҳэкты б...
Дэгъоу къесашшэжкы, піәкіорым кы-
хъэ-къыхъэу, иод од хәхъуагъэр, ыштхьи
упсыгъэр Лъанә хэль, янә унэр kleижкы.
«Тян, егугуу, амә Лъанә унә зәхэльшшуа-
гъэм раҳыгъ алонба», — елошь, есэ-
мэркъэу, ау ащ исәмэркъэу ным нәпс
стыркіә къылоказыкы. Налбый ятә Юныс
нахъыжъэу тятәжъ джыри тилагъ — Мос
aloy, лып псынкіэу, лыгъешко хэлъэу.
Тятә зытекыгъэ Хъэсанә тилемжыгъеп,
зекло макло, къәзәкъымә яшхуашшә фан-
луу, Сталиним иуахтә хъакъынчъеу
ағъэкіодыгъэмә ащищ. Къызәраложы-
рәмкіә лып хәфагъ. Тятә ащ ишәнхэр
къыхафәштүгъэх, ыныбжыкіә ятәшымә
бәкіә анахъ кіәлагъеми, илпігъәкіә,
иакъылкіә зи къашибыкіәштүгъеп, ил-
залоу, ишшә зашшэу, зилокіә пиупкіэу,
зишшәкіә ултымыпльәжынәу щытыгъ.
Мосәрә ежырыре зэгурлыхи, Пэнәжы-
къое сымәджещым зәдәкіуагъэх, а лъэ-
хъаным ащ іәззә дэгъухэр чәтүтигъэх,
яупчыжыгъэх. Къәкіложыкы, «шүеуплы-
зэ мы кіалэр жыуагъеләшта» алы, къай-
гъе аши, Пэнәжыкъуае ащаагъ. Хәу-

къуагъэхэп, аш блэкъыгъэмэ класэ хуу-
щтыгъэх, ау игъом игъор пшэмэ уегъэ-
гupsэфыжыба, Тхъэм зэрионэу, аш
цыкlu-цыкlu Пъанэ къышызетеуцо-
жыгъ. Етланэ Tlyapsэ санаторием агъа-
клии, аш ыуж нахь чэфэу, ыльэ тетэу
чылэм къыгъазэжыгъ.

Тяң шүфөжъэжь рилонэу тұхачетыхыу піштерым щыпс хишикі, зы кіепц джади голыжъеу фихыгъягъ. «О, Күлпин, сә мыш фәдиз иинағъеу кіепцыре мыңсым из щыпсыре сащышжәжынәуджыри укысщәгуғъ?» — үщхыпцикі Лъянә къеупчыгъ. «Ари пшхын, Лъянан, — риуагъ тяңэ, — мәл псауи пшхыжъеухъун, зи мыхъуғахәм фәдәуи плотежъын...». Ары ықін зэрәхъуғъер.

Мыш үүж зэ нэмшигэми Лъянэ Тхъэм илъэк еджэнджешвуу игууту ышыкытъэп, итхъэльзэу хъохьумэ дахэкээ защифимыгээзагъэмэ. Къэзгээзжырэр Тхъэм ештэжыба, ежь Лъянэ чыжъэу йукыгъа гъэн фал, шлэхэу къытргигээзжыг. Ау енэгүягъо зэдээм тэ тымышшэу Тхъэм ыльэнныкъокэ къиклэу зыгорэм шъэфэу хэшагъэ хъугъагъекэ ежхэр чэштигум къызызэфанэхэкэ...

Мыш фэдэү шэтапкъэхэр джыри ила-
гыях, ахэми дахэу апхырыкыгыг, Тхъэри
ыгу ренэу илъыгыг. Адыгэ Хасэм изэхэ-
щэжьын чанэу Налбый хэлжьяаг, Мые-
къопэ къэлэ Хасэм ильэс пчагтэрээ
итхьамэтагь, Адыгэ радиом лъэпкъ-
къэтынхэмкэ иотдел ипащээ, Хэса-
шъхэм хэт нахыжьмэ агъэдауи, аш-
кыылукыжьи, Хасэм игъэзетэу «Гүуазэм»
иредактор шъхьаалуу klyагъэ. А уахтэм-
мы гъэзетым лъэпкъымкэ ишүагъаэу
къалыгъар ба залсахаас тэнцгасан

къэклуагъэр бэ, зэлэпахэу тызикаси тызиджагьу еджэштыгъэх. Тимыгъеп-къэгьумэ адыгэр нахь къагурышонымкээ, игумэкъыхэр нахь зэхашэнымкээ бэ гъэзетым ылэжьыгъэр, редакторым ежь ышъхъэкээ мы юфым хишъяхъагъэр маклэп. Политикэм хэщэгъагъ, Адыгейим ипащэхэми ядэгъу блэкъыщтыгъэп, зыщымыхъухэри анэ кийотахъыжьыщтыгъэ. Аш фэдэ хъумэ «тыгъэмрэ мазэмрэ къахэкъыгъэмэ» ар агу риҳына, къеце-лашхэштыгъэх, зэрэтыращыщым еусэ-щтыгъэх. Ау аш фэдэмэ къагъеүцэкуны лэу ѿтыгъэп мыдрэр, хэти къыфы-зэклэклуагъэп.

дзыгъ. Налбайрэ тхъамэтаклэмэр ядуунээс
еплыкыкэ зэтекыгъэ, артыи, гъэзетым
иредактор тырищынэу рихъухыагъ. Ха-
бзэри аш бэшлагъэу фызэгоутыи, зэгуу-
хъэхи, Хасэм изэфэсэу кыкыкэлыхыкыа-
гъэм цыфымэ хъурэр къагурымынапэу
Налбай илэнатэ лягъэкыгъ.

«Сыд адэ къышшувашлагъэр?». — тюн

«Сыд адэ къышуашага бер?», — поут
Зэфэсүм къеклолагъэмэ тъязупчыкээ,
«Олахъэ тэри хъуягъэр къыдгурьиогъапэп,
Хасэм юф зэришлагъэр ары тшлошыгыг
тээ зыфэтэтырэр, Налбыйми тшлагъэт
зыфалорэр, ыцлэ къыралуагъэп, тшлэү
Налбый ылэбжжэнаклэ дгъэузына!» —
къялощтыг.

сагъэп, ыгъэгумәкыгъэп, тянә иуагъэу, «пә дагъэмә, пшъхъэ щыфәжъ». А уахътәм Налбый ыгукіә ышәчыгъәмрә зәпичыгъәмрә шэтапкъеба!

Игумәкі апә дәдә зыпкырыхъягъэр тинибджәгъо Щәшіл Ахъмәд. Ар ильес зауләкіә сәщ нахъяжъыгъ, джыри кәләу Москва дахъи, ащ къыдәнагъэу щыпсәү-щыгъэ, унағъуи илагъ. А зигугуь къес-шыре уахътәм шуklaeu ышъхъэ зәри-хважъыщтыгъэ, ежъ фәхъун tәkly къы-хигъәкіә бизнес цыkly илагъ. Ащ даклоу репетитор Ioфи дихъыщтыгъэ, тарихъым хәшшыкі дәгъу фырилагъ, МГУ-м, нәмыкі университетымә ачлахъәхәрәр тарихъым-

щтэу Щэшл Ахьмэдэу лы шагъом
ихъатыркэ Лъане унагъори хицъыхыгъ,
зэрихабзэу, зымы ышъхъэ фимыуфэу,
ышъхъэ уашъом егъекүгъэу къырыкъягъ.

Идунаа ыхъожоынкэ ильяс пшыкчылтуу
иіеу «Къэнэт! Эхэс чэфхэр» ылоу поэмэ
зытхыгъягъ. Къэнэт! Эхэсчэу къэунэм тет-
хэр, ахэри къэм дэтхэу, сыда чэф хъу-
ных, ар хэткін гурыгъуай, ау ежь
ауштэу дунаир ылпэгъущтыгъэ. Усэм
узеджкэлэ, ар зытхыгъэм игурышэ-
гупшысеклэ адрэ дунаим хэшыкл фыри-
лэу къэльягъоцтыгъэ. Цыфыр а лэны-
къомкэ пльэ хъумэ, ыгу ихыыкырэр
усэм щызэхшошлэ, ау а уахтэм зытхы-
гъэр джыри пэчыжъягъ.

Лъэшэу бэрэ гупшысэцтгээ, чэшүүрээ ахэр иплэшхьагь кыдыколнэжьи хэти, хэччьејжыгьээмийн үүхынштыгъэхэп, ипкыльхьаплээмийн ахэгээшгээштгээхэй. Етланэ ахэм ауж итэү ежьими «кыыклюхьэ» ригъэжьагь. Мыш мифологиим «астраль-нэ чэш гъогу» щырало, псэр пкъым хэкыныш, дунаир къеклюхьэ. Нахынбээмэ мыр къяхуллээмийн ашлэрэп, къызынущыжьыхэкэе пкъыхьаплэ алъэгүүгээ къашлошы. Джыры хүурэр къызгурымындуулэрээр чэшүүрээ ылпкъ ылпсэ шхъарьтээ астраль-нэ гъогум төхьэу ылъэгүүмэ, аш фэсакын фаеу ало. Тхъэм ылъэнынкъоклэ къимыккээу, джау псэр ежь-ежьырэу игуукъэкыккээ гъогу төхьэмэ, зыфытхъагтьэр ешшэшь, зыщигьном кыгызээжьиши. Адыгэмэ «пытэу чыьеэр цыфыр ошлэдэмыншээу, дэштэ-даоу къэбгъэльятэ хъу-штэп» ало, псэү къэззыклюхьэрэр зыргъаштэккээ къыхэмийнхъажын ылъэкыши.

Ау астралын гъогу төхжгээрэм чьыем хэтйимрэ зэхифын ыльтэйкэу, хүүрээр зэхэзыш! Эхэрэри щылех. Псэр мыш фэдэм ыпкъ хэккыш, зелэты, зыхэккыш гъэм шъхарьэрэкиш, чыгум шъхарьэрэти, е ащ нахь лъагэу ыпшъэкэ дэклуае, ежь-ежырэу Тхъэм илтэгаплэмэ анээси, дунэе акылыр зыщызеклорэм. Лъани мыш нэсыгтагьеу сигуушыс нахь тесэгъякло. Ежь кылжъеу сэ зэхэсхыжьыгтэй, нэмүккыхэми ар агу къеккыжьын, джауштэу «зыдэгклягъя» горэм, щилтэгтугьэмэ къахихыгта, е нэмиклэу хъугъя, зы нэф горэ ыбгъэгү ильэу къыгъэзэжьыгт. «Ащ ыуж мыйтэрэс горэ слъэгъумэ сылпамыцумэ сэгъэсмыаджэ», — цончилга.

— ылоштыгъэ.
Зэшилтүм бэрэ тызэкіэлтыврысынэу, тызэдэгүшүйэу хууштыгъэ, зэтлони, тызтегүшүйэнни тызыкіэштыгъэп, дунаим, щылэнтыэм тызэррептырэм елтыгъяу шхъядж ишлошыкэ тызэдэгүшштыгъэ. Ар етланэ нахыбэрэм зышыхууштыгъэр тиофис. Дунаим джэнхийн фэдэу Ѣыгратхыхыхэгээ адьгэмэ якъэшэжын пыль «Самгъур» Хасэу республике статус зилагъяар бэшлагъяу зэхэтгажаа тиагь. Ежь, Налбыий, а тиньбджэгүү Щэшэ Ахьмэди, тэц фэдэ гупшысэ зиэхэри джыри Кытхэтгыгъэх.

Сэ цыхъэ къысфашы тхъамэтэгъур къысаласыгъэти, пчыхъэ klac охъуфэ офисым бэрэ сыйчэсэу хүщтгыгъэ. Ежь Лъанэ имашин редакции щагум къызыдигъеуцожкылэ, сишхъянгупчъэмэ нэф къарэпсымэ сыйзэрэчэсир гъэнэфагъэш, къычлахъэштыгъэ. Хяклэ уилэмэ, а уихъаклэри Налбыеу, зыбгээбысым дэгъунба, шлэхэу ланэр къэдгээштыгъэ. Етланэ ланэм дахэу укіэллырызгъэсирэ шьон дэгъур игүусэжымэ гум нахь къетгупцыба, джаущтэу хъохъухэр къатлоу, ащ икурыкупс итыр Тхъэшхор арыба, апэ идгээшьэу, ау Лъанэ иуягъэу «тымыгъэулэоу» тильэлухэмклэ, зыщищыклагъэм зыфэдгэзээ тышцысыштыгъэ. Тигуцылэ, тигупшисэ фэшү къабзэу, диштэу ахэр хэгъэшгэагъэх. Нэмыххэри къытихылылэхэу хүщтгыгъэ, ахэри тианэ хэтыныштыгъэхэп, пчыхъэ klac охъуфэ джаущтэу тызэхэсыштыгъэ. Бэ гъэшлэгъонэу щызэхэпхыштыгъэр. Джы сегупшисэжы — сыда а зэклэ тесымытхэгъагь, сыд фэдиз

ЗГЬЭШЛАГЬЭ ШЛУЛЬЭГЬУ...

гупшысэ шлагьу Налбай къылкырыкыбыштыгъэр, ау «адыгэр аужыре акыыл» алоба, джы тылкыкхажырэп. Тинахыхжхэр егашшэм тицэштых тшошы...

Титло зыхукъе, «зэш лушитум джы тызэдэгүштиэн», — Лъанэ ыиоти, шумери, хати, соматии, Хинди, Мысыри, ошьогуи, чыгуи, чың чэгти танэсцытгъэ. Сэ адыгэ мифологиемрэ нарт эпосыимрэ садэлажьэ, ахэр дунэе мифологием, нэмикл лъепкыым ядунэзэсхаше язгъепшэнэ шленыгъэ мыдэй сиэ зыслытэжкыщтыгъе, ба, makla, ильес тюкитуре тфыре горэ хъугъяш ащ сытэлэжкыхъе. Ежь мыш фемиджагъеми, шленыгъэ гъашэгъон илах, тхыль зэфэшхъафыбэм мышкэ зэрджэрэг гъенэфгъягъэ. Ау ари сэри тызэмэзыщтыгъэр зы, хэтрэ адиги ащ ешхекынэу щытэп — адигэ йотэжхэр, пышсэхэр, нарт къэбарыжхэр. Мыхэр арыба тидунэе зехаше ихыагурысхэр, джащ пае адигэ къэбарыбэм танэсцытгъэ, купкъе, философиеу ахэльыр зэхэтфыщтыгъе.

Налбай maklэп фэусагъэр, сэри ежь зэрэхасшаштгъэм ельтыгъяу сиғусагъ, къесыгупшысыгъ, згъэкэркэнэу хэслэхъагын хэтэп, ежь-ежырэу гум къикыгъ. Мыш ыналокъе, идунаа зехъожым, сфермитупшэу шукалаэр сихэтгъигъ. Сэри сымифолог, дунаим иклякъе, ифилософие, анахэу адигэхэмкэ, сэшэ, ау угу пымыкъирэр тупшыгъяеба. А уахтэми усэ кіэкл стхыгъягъе, а стхырэм хэтэу сиғу ильгири тхапэм екүжы, цыкыу-цыкылоу сиғукъанэ гъукъэо нэфкээ зихъожыгъ, сэри ежь ступши, ежни гупсэфгъэ, сэри сиғупсэфыгъигъ. А усэр непэрэм ыльап...

Згъэшлагъэ зы гъашэ, Згъэшлагъэ Шлульэгъу...

Джары, Лъан, сэри сиқылкъэхъажыгъ, Нахь чыжэ ущыкъягъети щылэнгъэм. Ущылэнэ ущээ, щэлэгъуи уеэ, мыхью, Пфэмийгъэхурэм ууутхылкъуи къыхэкы. Зэкл блэкы, ау юфыр узэрблэкырэр, Узшыблэкырэр, узкылблэкырэр ары. Джары, зэрэхурэр, ори ошэ. Уикэсагъ, Анахь класэу улэхъягъэм ари ащы, Узщыщым идунае къакл уегупшысэнэ. Гупшысэм акылт къыздехышы тэри, Тыгурэ тупшэрэ ащ дыхэтэлхъе. Ау хаплхъэрэр ренэу къыхэхъижъэр, Къыхэхъижъижъикъе луши уехулпэ. Уехульэнэ, къылгурэло узэрэфаеу, Узэрэфае заклэу ренэу зэрэмыхъурэр. Пфэмийгъэхурэр

о угу ибгъэтысхъагъе, Узщытысыхъэм уамгъэтысыгъеми, Утысэу ущамыгъэсигъеми, уисэмэркъеу, Уисэмэркъеу дахэ
егъашэм ухищыгъигъ. Зыуухыгъигъ, тиунэкъош, ущэлэф, Анахь пшлолофыгъэр адигэм иоф. Адигэм иоф юф мыхуяж, тэшэ, Ошэти, ныжы, бъашгъэм уезэшгъяэп. Узээшгъяэу узщылупэгъэри тэшэ, Ау тэшэ — уфтэу тбгъешэнэ. Щылэнгъэр уушшэтиэ укуырыкъягъ, Okloфэ усабыигъ, кэлэ լетахъуи ухъугъ, Узэрэхъунэу узэхъум
ош фэдэмэ уафэдагъ.

Уафэдагъ тэло, ау уазэрэфмэдагъи щыл, Ад щылэнгъэм зэкл щызэфдэп ныла. Уикэлэгъу ишуплэм, дунаим идэхэгъум, Огъу хъугъэх уимэфэ нэфхэр, усымэдажагъ... Усымэджэн ыналокъе дэгъоу къеошлэжы, Уигукъэхъижъхэр ренэу нафэх о, О къизэрбгурой ау уахтэми дунаир, Дунаеу укызхэтэджагъем ишуюашэу, Фэмышуашэу Тхэшхом уедэогъагъ. Уедауи, епугагъ: ««Къакло, Тхэ, Ульэшымэ, къаклу, сиғу къэш».

«Дэогъу Тхэшхор умышы!» — Уятэ-үянэнхэр голагъэх, ашэти О умышлэрэ къячэ Аш зэрилэр. Иэти, къыгъакохи угу къашыгъ. Къаши, хъадэгъум ухагъэпльагъ, Ау Ежь къепллыгъ узэрэклэм...

2

Клалэм къалэ илофти, ари текыгъ, Блэкыгъэм игукуанэ ори пщечи, Тхээм ищечальэ ишл укыкъонаагъ. Уквэзгъэнагъэр джы ошы акылэгъу, Дэгъу оло, щылэнгъэр дэгъу. Шэн дэгъу унэкъохонри, улмэ, Плыгъэм ари изы лахь, ау джащ фэд, Сыхэукуагъ плонри лыгъэм изы лахь. Шхъадж илахь ежь дунаим щегъоты, Ори бгъотыжыгъе гупсэф, плётэжыгъе. Зилэтижки гум, уигугъе къыгъэзэжыгъ, Къызгъэзэжым, гъэтхалэм идэхэгъу, Гъемафэм икъихъэгъу, Бжыхъэм икъэлжогъу, Оси лягъуи зэклэм уащыкъожыгъ. Ау гъатхэр ренэу анахь уикэсагъ, Уфэусагъ ащ бэрэ апа ибгъешшэу. Къеошлэжы, сикъош, а чэрэз чыгъу, Чыг сурэтэу гъатхэм щылэнгъэм Узэригъэгъигъэр? Класэр пшлокъодмэ, Сыдэуштэу угу мыкъодыщ. Оупчэ: «Сыда къехъугъэр, Сичэрэз чыгъ, Тыдэ уежъагъ?

Хэти иорэды Гугъе фыжыбээу уигъэутысагъ? Шыу цыкыу миньбэмэ, Онэгу шхуантэхэу, Зыкъипкъашлаагъ, Ясэку утысэмэ Одыджын нэфынэр Ахэтэкъуагъ. Тыдэ уежъагъ?

Ольэгъуа, сэгы, Апэрэу сэгы, Ины сихъугъэу...». Еланэ а узфэгъигъэ чэрэзым дунаир, Дунэе нэфыр къылхуи, къыгъэзэжыгъ, Къыгъэзэжыгъе хабээш гъогу тэххэрэм. Зытэхъагъэри, зэрэкъуагъэри, хъугъэри, Сыдым уигъэшэн,

ау ори зэхэпшлэгъе —

Шленгъэ зыхэлхыгъэм ари ащы. Узщылым ухэклэу зыгорэм укъомэ, Укъэлжымэ зыгорэ къызэхъижъы. Лъепш къыздихъижъигъ акыл, Акылт къымыхъигъэми учэрэз чыгъ, Чыгыгэ ашлэрэп чыгыгыти шылаагъ — «Икурэжыемэ

Чэрэз плъижыбээр арылэгъагъ.

Щэдэгъоуж. Сиунэ къыбы ижъау гупсэфи

Зиутхылкъижыгъэу,

Сичэрэз чыгы

Зыщегъэлсэфи...».

О угуд зигъэлсэфыгъигъ,

Щэлэсэжыхъ гукъау, гумэкли,

Гухэкли къильэкл гупсэфи.

Ау гупсэфи зэрэфаеу хэт къорэ,

Maklo шлэшынкъи ар хъун,

Ау фэмийгъэхъоу зыгорэ къеуцумэ,

Е къиуцукъи лукъэм, къыгурэло.

О ладжи къылгуройлаагъ, зэхэпшлэгъ

Уикласэ чэрэзым къызэгъэзэжым.

Къэзгъэзэжыгъэм ышлапхъэр ышлаагъ,

Мышлэр ыгъэхъагъэп, джау къытэтагъ.

Ытыгъэми лышууъюжъэрэп,

Ыгу пэкъити, ыгу пыкъэжыгъ.

Джы зиуужыгъигъэу уишагу зэрэдээт,

Ар дэтыфэ ори угуспэфыщ...

3

Щэгупсэфых уимафэхэр уишошу, Узщагъашли, ыгу зыщыхэкъи къыхэкъы. Ау угуд хэзгъэклэм зыгорэ къеуцумэ, Узгъэкласэу, узгъэшхырэм уриджагъомэ? Тызгъэджахъорэр ренэу зэхэтфырэр, Зэхэпфына класэу зыуегъэлэгъумэ. Ладжи пльэгъуагъ,

ау хэти гужь фыулаагъэп,

Джэгъоужу илаагъ, ыгу къыхэулаагъи.

Ау «улаагъэри зэгорэм мэкъыжы» зэплюагъ, Зэплюагъ лыргъуж къызэрэнэрэр ошэми.

Бгъэшлагъэ дахэу, дахэклэ джыри агу

уйль,

Зыгу уимыльэу къылфэмыныкъоу

зыборэми,

Ылон зыщимигъотырэм лъэхъу иуусэ.

Уусагъ лъэшэу, Лъан,

угу къимыкъ птхыгъэп,

Утхээз чыгум утеклэм, дунаим ухахъэу.

Уахахъээ дунаехэр зыщидунаэрэр

пшлэгъэ,

Пшлэгъэ аш щыл акылыр, губзыгъягъэр.

Угу мыкъабзуу аш унагъэрэр, ори ошэ,

Ошэти ренэу, узчээпхъым

уэфэсакъыжыгъ.

Ау къылфэсакъыгъэхэр зэклэ,

Уиджэгъогъумэ

Узгъэнэгъуаджэу ахэтэмэ

афэлштыр алаагъ,

Афэлштыр ашлэгъ, ау, ошла,

о пшлэнба

Тхээм хихыгъэр орти,

анахь уигъэшшуагъ.

Джы шу лэж къуулаагъ,

ау плорэм фэсакъ,

Сэри сысакъ, ори зыфэсакъыж,

мы хабээр

Хабзэу, бзылхъэу цыфмэ ахахь.

Сыдэуштэу ахихъаштэу усаклоу зи зимылэм,

Илэ закъор икъэлэм, итхээлэ фыжь.

Ыгүи фыжь, игупшыси ары,

ау ар икъуна,

Фырикуна

чыгоу къызэлхылэжыгъэм...

Ау къеупчэх, уупчлэнэм емыкъу хэлэлэ:

«Сыдэу хуумэ

Тхээр дэогъу зышыгъягъэр,

Ышлэгъэм темыкъуадэу

Тхээшхом ешлэжыгъ?».

Ау зэшлэжыгъэх бэшлэгъэу,

хэмэлхорэр хэт,

Ущылэмэ ладжи ухэукъо, уигъогу удэхъ,

Дэхмэ цыфыр мэгъуашшэш,

зыльэхъужы, зыльэхъужыжы,

Зыльэхъоу зыкъыгъотыжымэ игошь,

дэгъу.

О ушлодэгъути, Лъан,

Тхээр къылфэсакъыж,

Къылфэсакъыгъэ къодыгэ,

къыбдэгъошагъ,

Къыбдигошыгъэр зыфэдизир

о нахь пшлэн.

Ау тэ тшлэрэр огум удищай,

укъыхигъэлэпльагъ,

Къэлпэгъуагъэр угу нэфэу ильээ

къэбгъэзэжы,

<p

Дзюдо. Тизэлукэгъухэр

Щытхъур хэгъэгум къыфахьы

Урысые Федерацием дзюдомкэ ихэшыпкыгъэ командэ иегъэджэн-зыгъесэн зэлукэгъухэр ижырэ адигэ къалэ Шъачэ щекох.

Европэм, дунаим язэлукэгъухэм, Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэлжээштхэр къыхэхыгъенхэм афэгъэхыгъэ зэхахъэр Шъачэ спорт посэуалъехэм ашызэхашагь.

Хэгъэгум дзюдомкэ ихэшыпкыгъэ командэ итренер шъхъяа, Урысыем, Адыгэ Республиком язаслуженнэ тренерэу Тао Хъасанбы. Мыекъопэ бэнеплэ еджаплэм зыщигъесагь. Олимпиадэ джэгунхэм джэрзир къашидихыгь.

— Бэнаклохэм гуэтныгъэ ахэлээ дунээ зэлукэгъухэм зафагъэхъазыры, — къытиуагь Тао Хъасанбы. — Къуаччэр зэрэпсихъэрэм даклоу, алтырэгүм шыкэшлүхэр щагъэфедэнхэм, теконогъэр зэнэкъокъум къышдахынам зыфагъасэ.

Адыгейм щыщхэр

Ордэн Адзаур, Мерэм Дамир, Датхъужь Алый Адыгэ Республиком дзюдомкэ испорт еджаплэм Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм шаплууғэх. Хэгъэгум ихэшыпкыгъэ командэ хэтыг.

— Егъэджэн-зыгъесэн зэлукэгъухэр тшлөгъешлэгъоних, — къеуатэ Ордэн Адзаур. — Спортышхом щызэлъашчэрэ Тао Хъасанбы типашчэу алтырэгүм тыщебанэ. Къуаччэм хэдгээхьонным фэшл спорт посэуалъехэр тэгъэфедэх. Жыы къабзэм тыхэтэу тоф зыдэтэшлэжь.

Спортышхом зэфещэх

Хэгъэгум ишьольырхэм къарыгъэ бэнаклохэр Шъачэ щызэлуюагъэлгъэх. Мерэм Дамиррэ Датхъужь Алыйрэ язэфэхынсыжхэм ягуалэу къашыхагъэшчиг бэнаклохэм нахышылоу нэлиас зэрафхэхъухэрэр.

— Зыр зым еупчылжынэу, дзюдом ишъэфхэр нахышылоу зэрэгтэшлэнхэм фэшл уахьти, амали ял, — игупшисэхэм ташгээшчиг Мерэм Дамир.

Дзюдор спорт лъялкъ къодьеу щитэп. Ар щызэнгъэм зэрэдиштэрэр уахьтэм къегъэлтэгъо. Къелэцыклохэр, еджаклохэр дзюдом щыцэриохэм ажырэллэхь.

— Псэ зыпйт зэлукэгъухэм ямэхъанэ хэпшыкъеу хэхъуагь, — къеуатэ Датхъужь Алый.

Дунаим, Европэм, Олимпиадэ джэгунхэм медальхэр къащи-зыхыгъэхэм уахэтэу алтырэгүм зыщигъбасэ зыхъукэ, спортым гуцэ нахь пэблагъэ охьу. Тоф зыдэпшлэжчынам пае хэккыплэу къэбгъотырэр бэктэ нахь гъэшгъон.

Дышъэр къэзыхыгъэр

Олимпиадэ джэгунхэм Рио-де-Жанейро щыкъуагъэхэм дзюдомкэ дышъэр къэзыхыгъэр Мудрэнэ Бисльян Адыгейм щаплуу. Къэбэртэе-Бэлькъарым ар къышыхуугь. Къелэцыклоу тиреспубликэ къаклы, республикэм самбэмкэ иеджаплэм зыщигъасэу ригъэжьагь. Алэрэ уахьтэм тренерэу илгээх Хъэпэе Арамбий, Хъэпэе Хъалид, Хъот Юныс.

Адыгэ республикэ гимназиер, коллежыр Мыекъуапэ къышущихъягъэх, ашьэрэ еджаплэм чэхъягь.

— Мыекъопэ бэнеплэм еджаплэм Кобл Якъубэ лъялсэ зыфишгъээр дунаим щашэ, — къытиуагь Мудрэнэ Бисльян. — Ихэлж къэрал түклюагъеу тибенаклохэм къаклэупчэхэу, еджаплэм иоффлахкэ къышущихъу-

хэу зэхэсхэм, сэгушо. Дышъэр Рио-де-Жанейро къызышихъям, Адыгейм щыщ нэбгырабэ къызэрэсфэгушуагъэр, республикэм илэшхъяетхэр, эзэлшээрэ ансамблэу «Налмэсэр», спортым пыльхэр Мыекъуапэ, Адыгейм ирайонхэм къазэрэшчтпэгъокыгъэхэр егъашлэм сэгү илъышт.

Шъуащчтэгъэгъуазэ

Сурэтым ит нарт шъаохэм 2019 — 2020-рэ ильэсэм ягъэхъягъэхэм шъуащчтэгъэгъуазэ.

Блий Аюбэ Къэбэртэе-Бэлькъарым къышыхуугь, аужырэ лъялжаным Ермэлхъаблэ зыщигъасэ. Адыгэ Республиком изаслуженнэ тренерэу, Фэдэ щыщчэу Псэунэ Мурат ипащчу хэгъэгү, дунээ зэнэкъокъухэм ахэлажьэ. Европэм и Кубок дзюдомкэ къыдэзыхыгъэрэ Блий Аюбэ къышэриуагъэу, ямадальхэм ахагъахъозэ, бэнаклохэм тагъэгушо ашлонигь.

Ордэн Адзаур Урысыем и Кобл зыфбанэ, алэрэ чыпилэр къышыгъигь.

Датхъужь Алый Урысыем изэнэкъокъу зыхэлжчэхэм, ильэс 23-м нэс зыныбжхэм якуптыжынир къышчагъэшшошагь.

Мерэм Дамир Урысыем изэ-

нэкъокъу ятлонэрэ чыпилэр къышагъэшшошагь.

Кубокым фэбэнэшчтых

Мэдээлэл и 21-м нэс дзюдомкэ бэнаклохэр Шъачэ щыщчтых. Аниахь дэгьюо зыкъэзыхъэлэгъуагъэхэр зэнэкъокъухэм ахэлжччтых.

— Европэм и Кубок къыдэзыхыгъэхэм фэгъэхыгъэрэ зэлукэгъэ зэнэкъокъур Чехилем икъалэу Прагэ щыкъошт, — къытиуагь Адыгэ Республиком дзюдомкэ испорт еджаплэм Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм ипащчу, Адыгейм дзюдомкэ ихэшыпкыгъэ командэ итренер шъхъяа, Бастэ Сэлымэ. — Ордэн Адзауррэ Мерэм Дамиррэ Кубокым фэбэнэшчтхэм ашччтых.

Шъачэ зэлукэгъухэр зэрэшччигъэхэр зэфахьысжхыччтых, пашчхэм мурадыкэхэр раххуяшччтых.

Сурэтым итхэр: дзюдомкэ бэнаклохэр Блий Аюб, Мерэм Дамир, Датхъужь Алый, Ордэн Адзаур, Мудрэнэ Бисльян.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкИ къыдэзыгъэ
гъэкырэр:

Адыгэ Республиком лъялкъо Иофхэмкэ, Искыб къэралхэм ашчч-пэсурэ тильэлкъэгъухэм адиряа зэлхъыгъэхэмкэ ыкИ къэбар жууѓэм иамалхэмкэ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшчыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэхэм 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхий, шрифтыр 12-м нахь цыкынену щитэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкгъэгъэлжччых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телефон-радиокъэтынхэмкэ ыкИ зэлхъыгъэлжччий амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпилгъэлжччий шапл, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаушахуатыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкимки
пчагъэр
4467
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 286

Хэутынм узчи-
кэлхэнэу щит уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зышаушахуатыгъэр
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъяа
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяа
игуадзэр
Мэцлээко
С. А.

Пишэдэгъыж
зыхырэ секретарыр

Тхъаркъохъ
А. Н.